

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Hydrologia Polski

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Hydrologia, meteorologia i klimatologia		Cykl dydaktyczny 2023/24	
Specjalność -		Kod zajęć 07HMK.N.32KP.01678.23	
Jednostka organizacyjna Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia inżynierskie pierwszego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów studia niestacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe podstawowe	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Dariusz Wrzesiński		
Prowadzący zajęcia	Dariusz Wrzesiński		
Okres Rok 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 15, Egzamin; w tym zajęcia zdalne: - Wykład synchroniczny: 9 - Ćwiczenia w salach komputerowych: 10, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 5

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zdobycie wiedzy z zakresu kształtowania sieci hydrograficznej Polski oraz podstaw metodologicznych funkcjonowania systemu hydrologicznego.
C2	Wykształcenie zdolności ewaluacji cech środowiska przyrodniczego w kształtowaniu reżimu hydrologicznego.
C3	Pozyskanie wiedzy i wyrobienie umiejętności właściwej interpretacji przyczyn i skutków wystąpienia hydrologicznych zjawisk ekstremalnych (wezbrań i niżówek).
C4	Pozyskanie wiedzy i wyrobienie umiejętności stosowania metod analizy i oceny elementów składowych bilansu wodnego Polski.

Wymagania wstępne

Potwierdzona wiedza i umiejętności z zakresu hydrologii i oceanografii, meteorologii, klimatologii oraz geomorfologii.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	rozumie znaczenie wody w kształtowaniu państwowości Polski oraz jej kulturotwórczą, handlową i gospodarczą rolę.	HMK_K3_W01, HMK_K3_W02, HMK_K3_W03, HMK_K3_W12, HMK_K3_W20_inz	Egzamin pisemny
W2	rozumie i prawidłowo definiuje przestrzeń hydrologiczną i jej strukturę, region hydrologiczny i jego granice oraz system hydrologiczny.	HMK_K3_W01, HMK_K3_W02	Egzamin pisemny
W3	rozumie i wyjaśnia czynniki i procesy kształtujące sieć hydrograficzną Polski.	HMK_K3_W01, HMK_K3_W02, HMK_K3_W03, HMK_K3_W05	Egzamin pisemny
W4	objaśnia i charakteryzuje komponenty środowiska z punktu widzenia ich znaczenia w kształtowaniu warunków odpływu z obszaru Polski.	HMK_K3_W02, HMK_K3_W03, HMK_K3_W05, HMK_K3_W12	Egzamin pisemny, Projekt
W5	zna znaczenie cech fizycznogeograficznych zlewni i klimatu w kształtowaniu czasowego i przestrzennego zróżnicowania reżimu hydrologicznego w Polsce.	HMK_K3_W02, HMK_K3_W03, HMK_K3_W04, HMK_K3_W05, HMK_K3_W11, HMK_K3_W12	Egzamin pisemny, Projekt
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi wykorzystać metody matematyczne i statystyczne w opisie elementów bilansu wodnego i zjawisk ekstremalnych na polskich rzekach.	HMK_K3_U01, HMK_K3_U02, HMK_K3_U04, HMK_K3_U10, HMK_K3_U11, HMK_K3_U12	Projekt

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U2	dokonyuje analiz i interpretacji zjawisk hydrologicznych w oparciu o posiadaną wiedzę w zakresie nauk przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych.	HMK_K3_U04, HMK_K3_U05, HMK_K3_U10, HMK_K3_U11	Projekt

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Problematyka hydrograficzna na ziemiach polskich w ujęciu historycznym.	W1, W2	Wykład
2.	Rozwój sieci hydrograficznej Polski.	W3	Wykład, Wykład synchroniczny
3.	Struktura przestrzeni hydrologicznej Polski.	W2	Wykład, Wykład synchroniczny
4.	Wejście i wyjście z systemu hydrograficznego Polski - opady atmosferyczne i odpływ rzeczny.	W4, U1, U2	Wykład, Wykład synchroniczny, Ćwiczenia w salach komputerowych
5.	Zmienność przepływów polskich rzek.	W4, W5, U1	Wykład, Wykład synchroniczny, Ćwiczenia w salach komputerowych
6.	Hydrologiczne zjawiska ekstremalne na polskich rzekach – niżówki.	W4, W5, U1, U2	Wykład, Wykład synchroniczny, Ćwiczenia w salach komputerowych
7.	Hydrologiczne zjawiska ekstremalne na polskich rzekach – wezbrania i powódzie.	W4, W5, U1, U2	Wykład, Wykład synchroniczny, Ćwiczenia w salach komputerowych
8.	Typologia reżimu hydrologicznego rzek w Polsce.	W5, U1	Wykład, Wykład synchroniczny, Ćwiczenia w salach komputerowych
9.	Struktura bilansu wodnego Polski.	W4, U1, U2	Wykład, Wykład synchroniczny, Ćwiczenia w salach komputerowych

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień
Ćwiczenia w salach komputerowych	Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych), Metoda projektu

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Zdanie pisemnego egzaminu . Skala ocen: 1. bardzo dobry (bdb; 5,0) – od 90% punktów, 2. dobry plus (db plus; 4,5) – od 80% punktów, 3. dobry (db; 4,0) – od 70% punktów, 4. dostateczny plus (dst plus; 3,5) – od 60% punktów, 5. dostateczny (dst; 3,0) – od 50% punktów, 6. niedostateczny (ndst; 2,0) – poniżej 50% punktów.
Ćwiczenia w salach komputerowych	Poprawne wykonanie projektu. Skala ocen: 1. bardzo dobry (bdb; 5,0) – od 90% punktów, 2. dobry plus (db plus; 4,5) – od 80% punktów, 3. dobry (db; 4,0) – od 70% punktów, 4. dostateczny plus (dst plus; 3,5) – od 60% punktów, 5. dostateczny (dst; 3,0) – od 50% punktów, 6. niedostateczny (ndst; 2,0) – poniżej 50% punktów.

Literatura

Obowiązkowa

1. Hydrologia Polski, 2017, (red.), Jokiel P., Pociask-Karteczka J., Marszelewski W. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Dodatkowa

1. Gutry-Korycka M., 1984. Analiza i modele struktury hydrologicznej Polski. Wydawnictwo UW, Warszawa.
2. Mikulski Z., 1963. Zarys hydrografii Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
3. Wrzeński D., 2013. Entropia odpływu rzek w Polsce. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Ćwiczenia w salach komputerowych	10
Przygotowanie do zajęć	20
Czytanie wskazanej literatury	20
Przygotowanie projektu	40
Przygotowanie do egzaminu	40
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 145
Liczba punktów ECTS	ECTS 5

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
HMK_K3_U01	Absolwent/ka potrafi w stopniu zaawansowanym pozyskiwać, przetwarzać, gromadzić i udostępniać dane o atmosferze i hydrosferze
HMK_K3_U02	Absolwent/ka potrafi w stopniu zaawansowanym dobierać i stosować metody matematyczne i statystyczne do opisu i analizy danych o atmosferze i hydrosferze
HMK_K3_U04	Absolwent/ka potrafi przygotowywać oraz interpretować mapy, opracowania graficzne oraz inne źródła informacji
HMK_K3_U05	Absolwent/ka potrafi w stopniu zaawansowanym analizować przyczyny i przebieg procesów i zjawisk zachodzących w środowisku, a także przewidywać skutki ekstremalnych zjawisk i katastrof naturalnych
HMK_K3_U10	Absolwent/ka potrafi przeprowadzić specjalistyczną analizę i interpretację zjawisk występujących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem zaawansowanych narzędzi systemów informacji geograficznej
HMK_K3_U11	Absolwent/ka potrafi korzystać z literatury naukowej w języku polskim oraz angielskim
HMK_K3_U12	Absolwent/ka potrafi przygotować w formie pisemnej opracowanie naukowe, a także ustnie przedstawiać wyniki badań
HMK_K3_W01	Absolwent/ka zna i rozumie specyfikę nauk o Ziemi, a także ich strukturę, przedmiot i metody badań oraz powiązanie z innymi dyscyplinami naukowymi
HMK_K3_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym kluczowe pojęcia z zakresu nauk o Ziemi, szczególnie z hydrologii, meteorologii i klimatologii
HMK_K3_W03	Absolwent/ka zna i rozumie różnicowanie fizycznogeograficzne i społeczno-ekonomiczne Ziemi
HMK_K3_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym różnicowanie warunków klimatycznych Ziemi oraz ma wiedzę o przebiegu i znaczeniu procesów klimatotwórczych w różnych strefach klimatycznych
HMK_K3_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym procesy obiegu wody w przyrodzie i zna elementy bilansu wodnego w powiązaniu z warunkami geologicznymi, rzeźbą terenu, klimatem i szatą roślinną, a także w aspekcie działalności człowieka w kontekście deficytu wody i zagrożenia powodziowego
HMK_K3_W11	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym przyczyny powstawania i rozwój ekstremalnych zjawisk hydrologicznych i klimatologicznych oraz ich prognozowanie
HMK_K3_W12	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym czynniki naturalne i antropogeniczne kształtujące zasoby wodne i jakość wód
HMK_K3_W20_inz	Absolwent/ka zna i rozumie społeczne, ekonomiczne, prawne i inne pozatechniczne uwarunkowania działalności inżynierskiej